

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2017:92

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Bredband till S:t Nicolaus

RAÄ Sigtuna 195:1, S:t Nicolaus
3, Sigtuna socken och kommun,
Uppland

Tomas Ekman

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2017:92

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Bredband till S:t Nicolaus

RAÄ Sigtuna 195:1, S:t Nicolaus 3,
Sigtuna socken och kommun,
Uppland

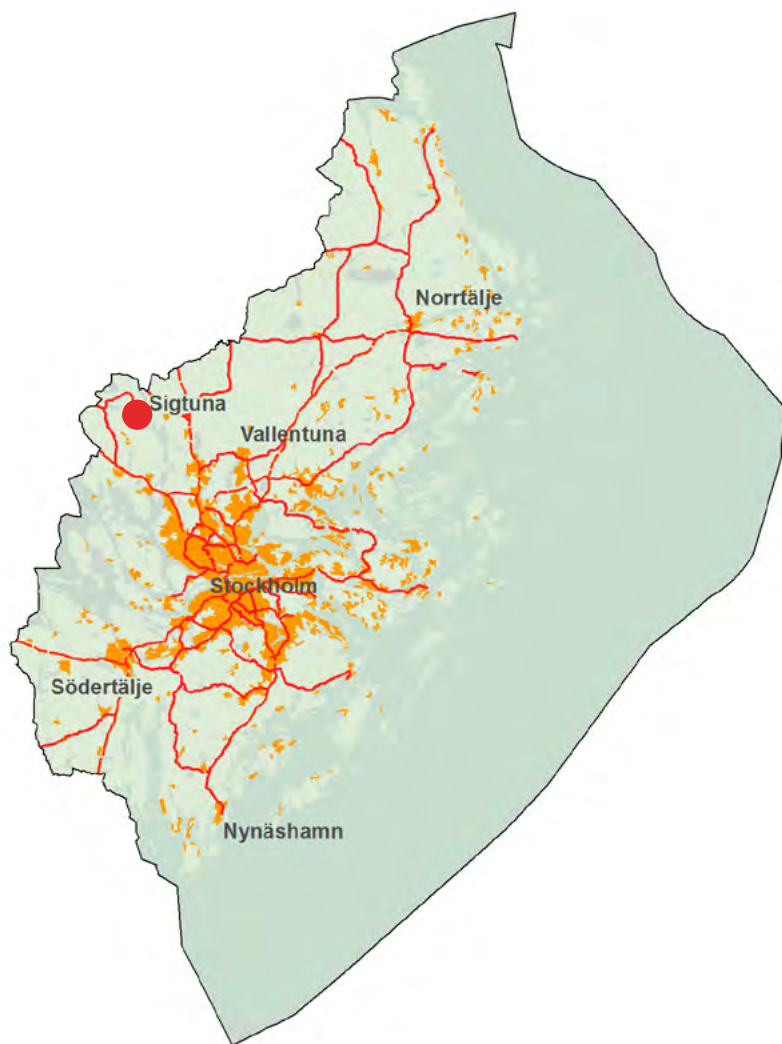
Tomas Ekman

Lst dnr 43111-41658-2017

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

*Översiktskarta över Stockholms län med platsen för
undersökningen markerad i rött.*

© 2018 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2017:92

Författare Tomas Ekman

Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

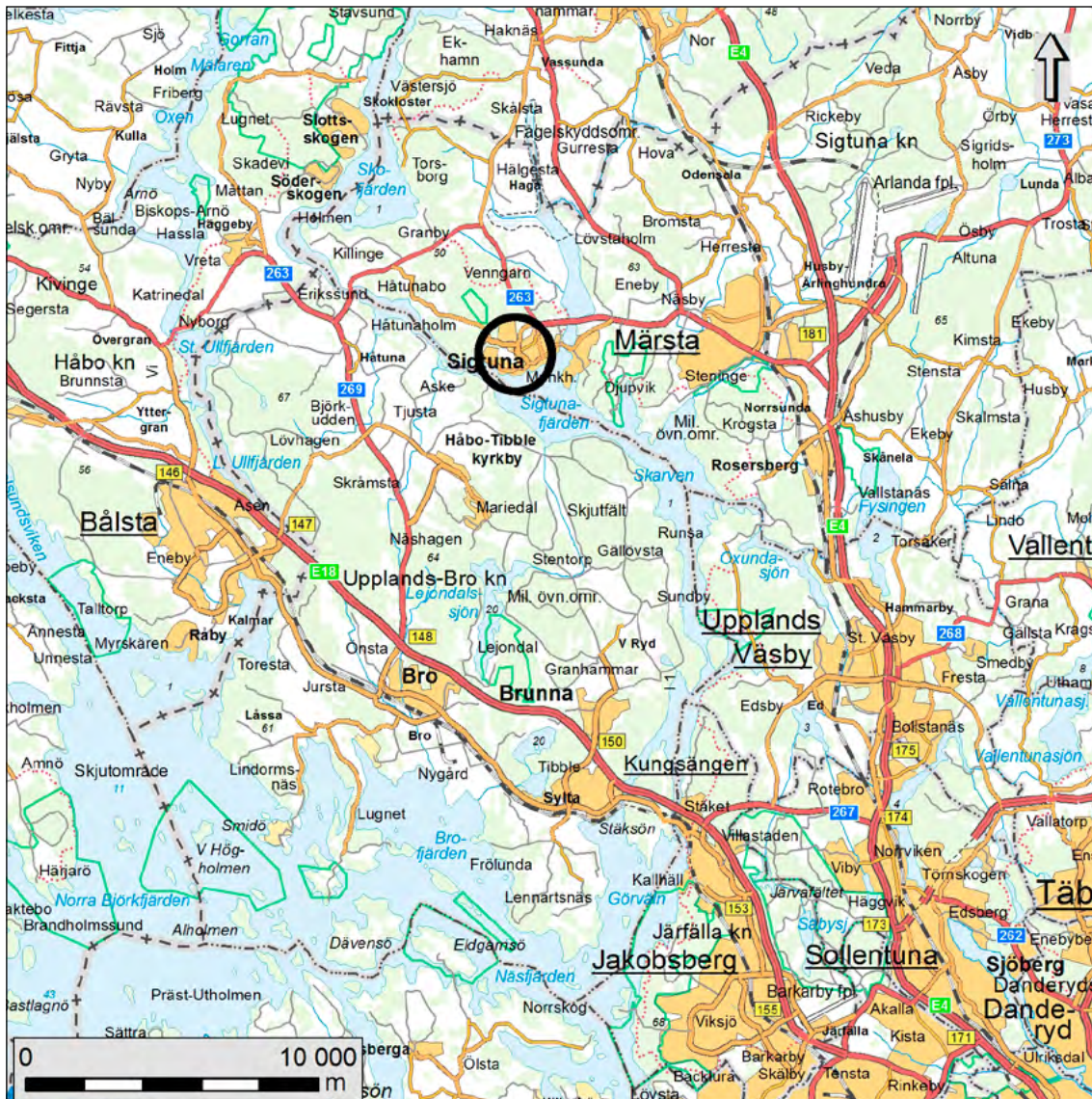
Omslagsfoto Snö över Prästgatan. Till höger Sigtuna bibliotek,
i fonden S:t Pers kyrkoruin.

Foto Om inte annat anges är fotografierna tagna av Arkeologgruppen AB.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_170001

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Bakgrund och kulturmiljö	5
Syfte	5
Metod och genomförande.....	8
Resultat	8
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	9
Referenser	10
Tekniska och administrativa uppgifter	11

Figur 1. Karta över trakten kring Sigtuna med den aktuella undersökningsplatsen markerad med en svart ring. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

En schaktövervakning har utförts inför installation av bredband till fastigheten S:t Nicolaus 3 i Sigtuna. Den berörde knappt 20 meter längs Prästgatans norra sida och cirka 25 meter i fastighetens trädgård. I Prästgatan kunde installationen ske i ett äldre befintligt schakt och i trädgården berördes enbart det övre skiktet med matjord.

Bakgrund och kulturmiljö

Arbetsområdet var beläget i västra delen av staden Sigtuna. Trots kvartersnamnet är det ganska långt till platsen för S:t Nicolaus kyrka. Kyrkan är osynlig ovan mark idag men den låg ungefär 120 meter öster ut från det aktuella undersökningsområdet. Ungefär lika långt bort i västlig riktning återfinns S:t Pers kyrkoruin. Vid arbetsområdets västra avslutning ansluter tvärgatan Runstigen till Prästgatan. Vid Runstigen finns runstenen RAÄ-nr Sigtuna 23:1 och runristningen RAÄ-nr Sigtuna 24:1, som är gjord i ett flyttblock. Arbetsområdet ingår i sin helhet i RAÄ-nr Sigtuna 195:1, lika med Sigtuna stadslager.

Inom närområdet har flera arkeologiska insatser gjorts, oftast i form av schaktningsövervakningar. Rapporteringen har i flera fall formen av enkla rapportsammanställningar (Wikström 1996, 1998, 2003). De kan ändå klargöra att indikationer på fornlämningar saknas inom dessa arbetsområden.

Vid den stora vattenledningsgrävningen som utfördes i staden år 1925 berördes denna del av Prästgatan. Även Runstigen omfattades av projektet. Inga konstruktioner eller tydliga kulturlager redovisas i rapporten därifrån men i anslutning till korsningen mellan de båda gatorna anges mörk mylla och talrikt med djurben och slagg (Arbman & Floderus 2005:35).

I kvarteret Kållandet, på andra sidan Runstigen, påträffades en gravgård från sen vikingatid vid en schaktningsövervakning. Tolv gravar dokumenterades (Wikström, Kjellström & Arnberg 2008). Där nämns även fyra gravar som framkom när rör för fjärrvärme installerades åren 1991–1992. Gravarna låg i Prästgatan, söder om fastigheten Kållandet 1, omedelbart väster om korsningen med Runstigen. Det nu aktuella arbetsområdet låg direkt öster om samma korsning.

Syfte

Syftet med undersökningen var enligt Länsstyrelsens instruktioner att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera eventuella kulturlager, konstruktioner och fynd som påträffades vid schaktningen.

Figur 2. Fastighetskarta med det aktuella schaktet i rött. Blått markerar befintliga fornlämningar. Skala 1:10 000.

Figur 3. Schaktets läge samt fornlämningar nämnda i texten. Skala 1:1 000.

Figur 4. Schaktdelen i Prästgatan sedd från väster.

Metod och genomförande

Schaktdelen i Prästgatan upptogs med en mindre grävmaskin utrustad med kabelskopa. Detta skedde under kontinuerlig övervakning. Därefter lades fiberkabeln ned och schaktet återfylldes.

Fortsättningen på schaktet genom trädgården krävde endast ett ringa schaktdjup vilket gjorde att ingreppet inskränkte sig till matjordsskiktet under befintlig gräsmatta. Närmast huset lades kabeln i den fyllning som ingick i dräneringen kring huset.

Inmätning gjordes manuellt med utgångspunkt från en grundkarta som tillhandahölls av exploatören.

Resultat

Det blev snart uppenbart att schaktet i Prästgatan hade samma sträckning som ett äldre elschakt för gatubelysning. I schaktet återfanns även telekablar. Fiberkabeln kunde läggas i samma schakt och därmed berördes enbart fyllnadsmassor. Schaktet var cirka 0,8 meter djupt vid den västra avslutningen, där kabeln skulle ansluta till en befintlig kabelbrunn. Därefter grävdes till cirka 0,6 meters djup.

Figur 5. Schaktdelen genom trädgården sedd från norr.

Vid tomtgränsen svängde schaktet närmast vinkelrätt mot norr. Här behövdes endast ett ringa schaktdjup och schaktet handgrävdes för att göra minsta möjliga åverkan. Djupet inskränkte sig till cirka 0,15 meter vilket gjorde att enbart skiktet med matjord berördes.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Övervakningen kunde säkerställa att vare sig kulturlager, konstruktioner eller fynd berördes av arbetsföretaget och därmed kan syftet med uppdraget anses vara uppfyllt.

Referenser

Tryckta källor

- Arbman, H. & Floderus, E. 2005. *Vattenledningsgrävningen i Sigtuna 1925*. Arkeologisk rapport, redigerad och med en inledning av Rune Edberg. Sigtuna Museum.
- Wikström, A. 1996. *Kv S:t Nicolaus 4, Sigtuna, Uppland*. Rapport. Arkeologisk förundersökning (antikvarisk kontroll). Sigtuna Museum.
- Wikström, A. 1998. *Kv S:t Nicolaus 3, Sigtuna, Uppland*. Rapport. Arkeologisk förundersökning (antikvarisk kontroll). Sigtuna Museum.
- Wikström, A. 2003. *Kv S:t Nicolaus 4, Sigtuna, Uppland*. Rapport. Antikvarisk kontroll. Sigtuna Museum.
- Wikström, A., Kjellström, A. & Arnberg, A. 2008. *Kållandet 1, Sigtuna, Uppland, 2007–2008*. Rapport Arkeologisk förundersökning. Meddelanden och Rapporter från Sigtuna Museum nr 35.

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Stockholm
Kommun	Sigtuna
Landskap	Uppland
Socken	Sigtuna
Fastighet	S:t Nicolaus 3

Fornlämningsnummer

Sigtuna 195:1

Lämningstyp

stadslager

Datering

–

Typ av undersökning

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning

Länsstyrelsens beslutsdatum

2017-11-01

Länsstyrelsens diarienummer

43111-41658-2017

Arkeologgruppens projektnummer

Ag 2017_78

Projektledning	Tomas Ekman
----------------	-------------

Personal	Tomas Ekman
----------	-------------

Undersökningstid	2017-11-29 till 2017-12-11
------------------	----------------------------

Undersökt yta	35 löpmeter
---------------	-------------

Inmätningsteknik	manuell
------------------	---------

Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
-----------------	--------------

Höjdsystem	RH 2000
------------	---------

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd gjordes.

